

Uitgangspunten De Oranjerie

Op De Oranjerie maken we Tijd voor Talent. Dit doen we omdat we geloven dat ieder kind een uniek schepsel van God is met talenten en de mogelijkheid om deze te ontwikkelen. Vanuit je talenten kun je leren en we maken het leren van ieder kind maar ook van ieder teamlid zichtbaar. In de ontdekking en ontwikkeling van al je talenten, staat creatief denken en doen centraal.

De Oranjerie is geen ik- maar een wij-school. We werken samen want samen leren we meer en beter. Samen werken we ook aan de sociale veiligheid op onze unieke school. Hiertoe gebruiken we de aanpak Sociaal Emotioneel Leren (SEL). Kinderen, teamleden en ouders zorgen er met elkaar voor dat we een gave leeromgeving hebben.

Anti-pestprogramma

Op De Oranjerie volgen werken wij met Sociaal Emotioneel Leren (Van Overveld). Van jongs af aan maken we onze kinderen bewust van de ik-competenties, de jij-competenties en de wij-competenties. Ook onze teamleden werken vanuit deze 5 competenties en leren ze onze kinderen bewust aan.

Voor het werken met Sociaal Emotioneel Leren en het spreken van dezelfde taal binnen school hebben wij de volgende drie afspraken:

Een [anti-pestprogramma](#) is voor De Oranjerie een curatief middel, die we kunnen inzetten wanneer de andere activiteiten en interventies onvoldoende resultaat hebben. Preventief werken begint bij het leggen van een goede basis in de groep om vervolgens verder te investeren in het Sociaal Emotioneel Leren.

- Wij investeren in een goede basis in de groep. Dit doen wij door aandacht te hebben voor de fases van groepsvorming.
- Wij maken met elkaar afspraken over het worden van een goede groep. En bespreken welke regels en afspraken hiervoor nodig zijn. Tevens bespreken wij hoe we met elkaar omgaan.

- Na de herfstvakantie investeren wij in de competenties van SEL: besef hebben van jezelf en van de ander, zelfmanagement, relaties hanteren en keuzes maken.
- Mocht er ondanks deze preventie aanpak toch gepest worden dan nemen wij de volgende stappen.
  - Onderzoeksfase: Als kind(eren) melden gaat de leerkracht met pester en gepeste in gesprek; mogelijk eerst afzonderlijk, daarna samen. Als ouders melden gaat de leerkracht eerst met ouder in gesprek, dan met pester en gepeste; mogelijk eerst afzonderlijk, daarna samen. Aan de hand van recente, zo concreet mogelijk beschreven voorvallen wordt de situatie ingeschat en wordt vastgesteld of er al dan niet sprake is van pesten.
  - Handelingsfase: Wanneer er vastgesteld is dat er sprake is van pesten volgen de volgende stappen.
  - **Gesprek van leerkracht met pester en gepeste (vervolg)**

- **Probleem helder formuleren.**

- **Concrete afspraken maken om pesten te stoppen. - Vervolgafpraak maken. A**

anpak van leerkracht in de klas Leerkracht observeert nauwkeurig het onderlinge gedrag - van gepeste en pester - van de klasgenoten (wat is hun rol: wie tolereert? wie stimuleert? enz.) Leerkracht zet gericht oefeningen uit de Regenboog-aanpak in. Boodschap (impliciet en expliciet): iedereen moet zich veilig voelen op school. Aanpak op schoolniveau Alle leraren observeren o.a. tijdens de pauzes of het goed gaat en bieden begeleiding als dat nodig is.

De afspraken in fase 2 hebben goed gewerkt. We kijken of het goed blijft gaan.

Het pestgedrag duurt voort. De intern begeleider wordt ingeschakeld. Zorgniveau 2.

Het pestgedrag blijkt hardnekkig te zijn. Op school blijken we handelingsverlegen te zijn. We gaan externe deskundigheid inschakelen. ???

Preventief

De sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen is een continu proces, waarvan ze in de periode dat ze naar school gaan verschillende fasen doorlopen. Dit betekent dat er voortdurend aandacht moet zijn voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen. De sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen gaat hand in hand met hun cognitieve ontwikkeling. Kinderen ontwikkelen een samenhangend geheel van begrippen en inzichten door hun interactie met hun sociale omgeving. Doordat wij positief met elkaar omgaan, geloven wij dat onze kinderen zich op een positieve manier zullen ontwikkelen, zowel op cognitief als emotioneel gebied.

Wij streven naar een integraal en positief preventiebeleid die tegemoetkomt aan de sfeer en veiligheid binnen De Oranjerie.

Groepsvorming

Wij hebben jaarlijks in de eerste weken van het schooljaar extra aandacht voor de fasen van groepsvorming. In de groepen stellen we samen met onze leerlingen doelen op het gebied van sociale veiligheid en zorgen we er met elkaar voor dat we deze doelen halen.

Groepsvorming bestaat uit vijf fasen die een groep in ongeveer zes weken doorloopt. Hierna zijn de rollen, normen en waarden grotendeels bepaald voor de rest van het jaar. In deze zes weken is de invloed van de leraar van groot belang. Na elke zomervakantie, bij elke nieuwe leraar, vindt er weer een nieuwe groepsvorming plaats. Ook gaandeweg het schooljaar kan er een nieuw groepsvormingsproces ontstaan, als er bijvoorbeeld nieuwe leerlingen komen. De fasen zijn:

- **Forming:** oriënteren. Leerlingen leren elkaar kennen, de groep zoekt naar veiligheid en structuur.
- **Storming:** presenteren. De verhouding tussen leerlingen wordt duidelijker, wie is er een leider, wie een volger?
- **Norming:** normeren. De regels, waarden en normen van de groep worden bepaald. Iedereen krijgt een eigen taak in de samenwerking.
- **Performing:** presteren. De groep wordt een team en is klaar voor samenwerking. Er zijn ongeschreven regels waar iedereen zich aan houdt.
- **Reforming:** evalueren. Het einde van het jaar of periode is in zicht. Dit afscheid geeft weer een nieuwe groepsdynamiek, denk bijvoorbeeld aan het afscheid in groep 8.

Sociaal Emotioneel Leren

SEL is het proces waarbij leerlingen noodzakelijke kennis, attitudes en vaardigheden verwerven en toepassen. Met als doel beter te worden in het omgaan met zichzelf en de ander. SEL bestaat niet alleen uit het geven van lessen over sociale en emotionele competenties, maar ook over het flexibel en effectief inspelen op situaties in diverse contexten in en buiten de school. Het gaat om levensvaardigheden waarmee we onszelf, onze vriendschappen en ons leven vormgeven.

Het aanleren van SEL-competenties draagt bij aan het welbevinden van kinderen en aan de realisatie van een veilige leer- en leefomgeving binnen de school. De vaardigheden worden weggezet in 5 competentiedomeinen.

Deze zijn onderverdeeld in drie groepen: Ik-competenties, Jij-competenties, Wij-competenties.

	Competentie	Omschrijving
Ik competenties	Besef van jezelf	<ul style="list-style-type: none"> • Kennis van je eigen lichaam • Gevoelens herkennen en benoemen • Zelfvertrouwen
	Zelfmanagement	<ul style="list-style-type: none"> • Heftige emoties controleren • Doelgericht gedrag • Weten wanneer je hulp moet zoeken
Jij competenties	Besef van de ander	<ul style="list-style-type: none"> • Empathie • Je inleven in de ander • Diversiteit waarderen
	Relaties met anderen	<ul style="list-style-type: none"> • Vrienden maken • Vrienden houden • Conflicten voorkomen en oplossen
Wij competenties	Keuzes maken	<ul style="list-style-type: none"> • Eerlijk onderhandelen • Goed zijn voor jezelf en de ander • Zelfreflectie

Om aan deze competenties te werken maken wij naast de situaties die zich voordoen gebruik van de methode kinderen en hun sociale talenten, activiteiten uit groeimomenten en coöperatieve werkvormen volgens Meervoudige Intelligentie.

Kinderen en hun sociale talenten is een methode voor de sociaal-emotionele ontwikkeling voor groep 1 tot en met 8 van het basisonderwijs. Deze methode combineert lessen en creatieve werkvormen en laat ieder kind tot zijn recht komen.

Met groeimomenten werken kinderen individueel of in groepjes aan hun sociaal-emotionele vaardigheden. De opdrachtkaarten zijn ontwikkeld vanuit de verschillende talenten van kinderen.

Bij Meervoudige Intelligentie maken wij gebruik van team- en klasbouwers. Een teambouwer is een didactische structuur die bedoeld is voor groepen kinderen. Er zit geen didactisch component in. Het gaat om elkaar (nog beter) te leren kennen en elkaar te accepteren. Door deze werkvorm regelmatig in te zetten pesten de kinderen elkaar minder, zijn er minder tegenstellingen en is er meer waardering voor elkaar. Klasbouwers zijn activiteiten die zorgen voor het "wij"-gevoel. Kinderen gaan zich prettig voelen door deze activiteiten en het stimuleert het samenwerken. Tevens bevorderen de klasbouwers het groepsklimaat.

Thema weken

Naast de reguliere aanpak van SEL staan de volgende themaweken centraal.

Week tegen pesten: In deze week zet de leerkracht samen met de kinderen stappen naar een positieve en veilige sfeer in de groep. Nu iedereen elkaar een tijd niet heeft gezien is het belangrijk om weer (nieuwe) normen te stellen en in de klas te bespreken hoe je met elkaar wilt omgaan. Zo zorg je samen voor een goede sfeer in de groep, zodat er minder behoefte is om te pesten. Deze stappen sluiten aan bij de aandacht voor groepsvorming.

Week van respect: Natuurlijk is *respect* iets van iedere dag, maar in de Week van Respect staat het vol in de schijnwerpers: respect voor jezelf, elkaar en de omgeving waarin je leeft. Met behulp van speciaal lesmateriaal en activiteiten stimuleren we jongeren om ook zélf bij te dragen aan een inclusieve samenleving waarin iedereen zich thuis voelt en aan deelneemt.

Week van de lentekriebels: Kinderen maken vanaf de geboorte een seksuele ontwikkeling door en hebben al veel vragen over het thema. Door deze lessen ontwikkelen kinderen zich tot mensen die respect hebben voor zichzelf en anderen. Ze zijn zich bewust van hun eigen en andermans gevoelens, wensen, opvattingen en mogelijkheden. En maken verantwoorde keuzes op het gebied van relaties en seksualiteit.

Curatief

Naast onze preventieve maatregelen maken wij ook gebruik van specifieke preventiemaatregelen of curatieve maatregelen. Dit zijn maatregelen die bedoeld zijn om specifieke problemen te voorkomen. Denk aan pesten, agressie, geweld etc. Of schade zo goed mogelijk te herstellen en te beperken. Hierbij staat de sociale veiligheid centraal.

Taakspel is een spel dat leerlingen spelen in teams tijdens de reguliere lessen of activiteiten. De leerkracht of pedagogisch medewerker en de leerlingen bespreken welke klassenregels er tijdens Taakspel gelden. De teams krijgen voordat ze beginnen een aantal punten. Wanneer ze voldoende punten overhouden als het spel is afgelopen, komen ze in aanmerking voor de -vooraf besproken - beloning. Met Taakspel houden leerlingen zich beter aan klassenregels. Daardoor neemt onrustig en storend gedrag af. Leerlingen kunnen dan beter en taakgericht werken. Bovendien ontstaat er een prettiger klassenklimaat.

De Oranjerie heeft een **kindercoach**, zij begeleidt een aantal leerlingen van De Oranjerie op professionele wijze bij hun ontwikkeling. De kindercoach kan ondersteunen bij het omgaan met emoties, omgaan met anderen en het leren steviger in je schoenen te staan.

Het Rots & Water project individueel is gericht op aan de ene kant het leren steviger in je schoenen staan en op te komen voor jezelf en aan de andere kant om soms wat gas terug te nemen en gedrag te reguleren.

De Rots & Water training groep is gericht op het versterken van de sfeer in de groep en het creëren van een veilig groepsproces.

Theekransjes vinden plaats in kleine groepjes waarbij de volgende onderwerpen centraal kunnen staan: omgaan met emoties, omgaan met nieuwe situaties of jezelf laten zien.

De individuele coaching is gericht op het omgaan met emoties, omgaan met anderen en stevig in je schoenen staan.

De Oranjerie werkt samen met **School Maatschappelijk Werk** (SMW). Voor een aantal leerlingen geldt dat extra ondersteuning in of buiten de klas nodig is. Problemen thuis of op school kunnen de schoolprestaties en participatie hinderen. Soms is de hulpvraag kortdurend en licht en binnen de school op te lossen. Soms is de vraag complex en wordt nauw samengewerkt met externe partners om een passend plan te maken.

Leerlingvolgsysteem

Wij volgen onze leerlingen niet alleen didactisch maar ook pedagogisch, hiervoor maken wij gebruik van diverse instrumenten.

Observaties:

De leerkrachten observeren dagelijks in de groep het groepsproces, het individuele kind, de betrokkenheid, de werkhouding.

Om meer inzicht te krijgen in het groepsproces nemen wij voor de herfstvakantie het sociogram af. Aanvullend kunnen wij gebruik maken van de cirkelaanpak, deze aanpak brengt de positie van de leerlingen binnen de groep in beeld.

Wij maken gebruik van de leerling vragenlijsten van ZIEN!: de vragenlijst Leer- en leefklimaat en de vragenlijst Sociale vaardigheden. De vragenlijsten bevragen de onderdelen betrokkenheid en welbevinden. Daarnaast bevat de vragenlijst ook stellingen met betrekking tot de categorieën relatie andere kinderen, autonomiebeleving, pestbeleving en pestgedrag en veiligheidsbeleving. Door deze vragenlijsten af te nemen voldoen we als school ook aan de monitoring van sociale veiligheid.

De leerkrachtvragenlijst ZIEN! brengt het sociaal-emotioneel functioneren van leerlingen in kaart, maar helpt de leerkracht ook concrete doelen op te stellen voor de groep.

Meekijken in de groepen

Naast de observaties van de leerkracht komen Lianne en Marieke namens de werkgroep Sociale Veiligheid in de groep observeren. Hierbij kijken zij naar de sfeer in de groep, geven zij advies en zijn zij er om de leerkrachten te ondersteunen.

Omgaan met gedrag:

????? inleiding

De switch is een tijdelijke verwijdering (10 minuten) uit de klas waarbij het accent ligt op het omschakelen naar ander gedrag.

De switch is een maatregel die bedoeld is om gewenst gedrag te stimuleren door de leerling elders in de school de kans te geven om buiten de regulieren klassensituatie te herstellen. Dit geeft ook de leerkracht bedenktijd. Bij terugkeer in de klas zoeken leraar en leerling gezamenlijk naar afstemming van gedrag, waarna deelname wordt gecontinueerd. De switch is een interventie en geen straf.

Stappenplan respectloos en ontoelaatbaar gedrag:

In sommige situaties blijkt dat alle preventieve en curatieve interventies onvoldoende effect hebben, er is dan een uitgebreidere aanpak nodig om ongewenst gedrag te veranderen. We hebben een stappenplan hoe te handelen bij herhaaldelijk respectloos gedrag van zowel ouders als leerlingen.

Er is sprake van respectloos of ontoelaatbaar gedrag

De leerkracht spreekt het kind aan op dit gedrag en biedt een gewenst alternatief voor. Daarnaast meldt leerkracht het gedrag bij de ouders/verzorgers van het betreffende kind.

Het gedrag verandert niet of niet in voldoende mate.

De leerkracht nodigt de ouders/ verzorgers van het betreffende kind en bespreekt dit gedrag. Daarnaast bespreekt de leerkracht dit gedrag met de IB-er. Ook wordt de directie van dit gedrag op de hoogte gesteld.

Het gedrag verandert niet of niet in voldoende mate.

De leerkracht en één van beide directieleden nodigen de ouders/ verzorgers van het betreffende kind voor een gesprek over dit gedrag. In voorkomende gevallen kan samen met de IB-er een gedragshandelingsplan worden opgesteld. Ook kan van de ouders/verzorgers worden gevraagd medewerking te verlenen aan een gedrags-onderzoek door een externe instantie.

Het gedrag verandert niet of niet in voldoende mate.

Één van beiden directeuren heeft een gesprek met de ouders/verzorgers, waarbij wordt overgegaan tot schorsing van één dag. De algemeen directeur van de Unicoz wordt geïnformeerd. De schorsing wordt in de groep van het kind benoemd.

Het gedrag verandert niet of niet in voldoende mate.

Één van beide directeuren heeft een gesprek met de ouders/verzorgers, waarbij wordt overgegaan tot schorsing voor langere duur. De leerplichtambtenaar wordt geïnformeerd.

Het gedrag verandert niet of niet in voldoende mate.

De leerling wordt van school verwijderd volgens de procedure Schorsing en verwijdering. Op school ligt de procedure "schorsing en verwijdering" ter inzage.

Contactpersonen

Coördinator Sociale Veiligheid: Lianne Steenvoorden

lianne.steenvoorden@oranjerie.unicoz.nl

Werkgroep Sociale Veiligheid: Lianne Steenvoorden (voorzitter)

Marieke Jalink marieke.jalink@oranjerie.unicoz.nl

Femke de Jeu femke.dejeu@oranjerie.unicoz.nl

Vertrouwenspersoon: Marlene van Aerde marlene.vanaerde@oranjerie.unicoz.nl

Zorgcoördinatoren: Marlene van Aerde

Annelies de Koning annelies.dekoning@oranjerie.unicoz.nl

Kindercoach: Saskia Verwoerd saskia.verwoerd@oranjerie.unicoz.nl